

Silkeborg-Kjellerup-Rødkærsbro jernbane.

Oplysninger til privatbanekommissionen af 1954.

I. INDLEDNING.

Banestrækningen Rødkærsbro-Kjellerup er åbnet for drift i året 1912, medens strækningen Kjellerup-Silkeborg først er åbnet i 1924. Den samlede driftslængde er 34,5 km.

Anlægsudgifterne vedrørende banens oprindelige anlæg udgør 4.183.211 kr.
Midlerne dertil er tilvejebragt ved aktietegning, og aktiekapitalen, hvori senere er medregnet statens aktiebeløb, 43.750 kr. i anledning af modernisering i h. t. lov nr. 53 af 14. marts 1931, udgør 4.226.961 –

fordelt med ca. 52 % til staten
– – – 46,6% – kommunerne
– – – 1,4% – private

Til den nævnte modernisering i henhold til lov nr. 53 af 14. marts 1931 er der anvendt et beløb på 173.273 kr., der er tilvejebragt således:

Bidrag fra staten	43.750 kr.	
– – kommunerne	43.750 –	
– – banens fond	80.500 –	
Salg af materialer	5.273 –	173.273 kr.

For statstilskuddet 43.750 kr. er udstedt aktier som ovenfor anført.

I henhold til lov nr. 130 af 23. marts 1948 er der endvidere anvendt til moderniseringsforanstaltninger et beløb på 544.233 kr., der er tilvejebragt ved:

Bidrag fra staten	362.483 kr.	
– – kommunerne	155.350 –	
– – banens fond	26.400 –	544.233 kr.

De godkendte foranstaltninger til samlet beløb 546.382 kr. er alle udført for det foranførte beløb 544.233 kr.

Iøvrigt er der søgt godkendelse af, at banen som moderniseringsforanstaltning lader to Triangel-motorvogne udstyre med stærkere maskinkraft og transmission for tilsammen ca. 70.000 kr. således, at vognene kan anvendes som trækraft i godstog og derved forårsage en besparelse i driften på 10.000 kr. årlig.

Banen har tilslutning til statsbanestationerne i Rødkærsbro og Silkeborg. Tilslutningsafgiften udgør i Rødkærsbro 3.000 kr. og i Silkeborg, hvor optagelsen kun er delvis, 8.500 kr. at regulere i forhold til pristal 181 – for tiden ca. 17.800 kr. årlig.

II. OVERBYGNINGEN m. v.

Banens hovedspor er på den ældste strækning anlagt med 22,45 kg skinner og på den nyere strækning med 24,39 kg skinner. Med banens nuværende trafik og som nu i det væsentlige ved brug af let materiel vil skinnerne på den ældste del antagelig endnu kunne anvendes i ca. 15 år og på den nyere del i ca. 40–50 år.

Banen er uindhegnet. Overkørslerne er sikret i henhold til lov nr. 28 af 1. februar 1930, og den fastsatte maksimalkørehastighed er 70 km/t med mindre stedvise indskrænkninger.

III. STATIONER m. v.

Banen har 10 betjente stationer incl. Rødkærsbro og Silkeborg stationer, og 6 ubetjente holdepladser.

På banens egne stationer findes 8 bygninger med bolig. Endvidere i Silkeborg en bygning med bolig. Banen har et værksted og 4 remiser med ialt 12 lokomotiv- og motorvognspladser.

Den samlede brandforsikringssum for banens bygninger udgør 1.247.000 kr.

IV. JERNBANEMATERIEL.

Materiellet består af:

1 damplokomotiv	forsikret for	137.250 kr.
2 dieselmotorvogne	— —	190.000 —
1 benzinmotorvogn	— —	65.000 —
3 skinnebusser	— —	372.000 —
2 skinnebuspåhængsvogne	— —	128.000 —
3 personvogne	— —	95.650 —
3 post- og rejsegodsvogne	— —	63.550 —
12 lukkede og 10 åbne godsvogne	— —	200.600 —
1 sneplov	— —	20.000 —
Tilsammen ...		<u>1.272.050 kr.</u>

Ingen af personvognene er forsynet med fjedrende sæder.

Alle godsvogne har en bæreevne af 12,5 t eller derover pr. stk.

Der er i 1938/39 kørt	1.596 damptogkm	
	134.200 motortogkm	135.796 togkm
Der er i 1952/53 kørt	488 damptogkm	
	23.613 motortogkm	
	176.337 skinnebustogkm	200.438 togkm
Der er i 1953/54 kørt	678 damptogkm	
	22.357 motortogkm	
	177.814 skinnebustogkm	200.849 togkm

og desuden skinnebustogkm på DSB 1952/53: 11.361 og 1953/54: 11.541.

V. KØREPLAN

	Sommeren 1953 og Hverdage	vinteren 1953/54 Søn- og helligdg.
Gennemsnitligt antal ordinære tog	16	20
Heraf tog over delstrækning	4	5

Aftryk af køreplan side 11 og 12.

VI. AUTOMOBILDRIFT.

1. Banen ejer:	antal	årgang	motor	kapacitet	fors. sum
rutebiler	1	1949	diesel	29 pers.	46.000 kr.
—	1	1949	—	28 —	51.000 —
—	1	1949	benzin	29 —	46.000 —
—	1	1949	—	29 —	51.000 —
				115 pers.	194.000 kr.
lastbiler	1	1951	benzin	2,2 t	17.000 —
				Tilsammen ...	211.000 kr.

Der er præsteret	1938/39	1952/53	1953/54
omnibuskilometer	0	120.867	120.498
lastbilkilometer	0	4.724	7.105

De fire rutebiler anvendes på de for banen koncessionerede omnibusruter Silkeborg-Kjellerup-Viborg og Kjellerup-Sjorslev-Rødkærsbro.

Lastbilen anvendes til godsudbringning fra Kjellerup station og til periodisk kørsel på de fragtmandsruter, som banen har koncession på.

2. *Banen har koncession på*

- a. Omnibusruten Silkeborg-Kjellerup-Demstrup-Viborg – 38 km.
Indtil 1951 også omfattende ruten Kjellerup-Thorning-Viborg – 21 km.
- b. Omnibusruten Kjellerup-Sjorslev-Rødkærsbro – 12 km.
De to ruter drives i nøje samarbejde med jernbanen, idet
 - 1) jernbane- og rutebilkøreplanerne supplerer hinanden,
 - 2) taksterne for såvel jernbane- som rutebilbefordring er de samme mellem fællesstationer i alle forbindelser, og
 - 3) de rejsende kan vælge frit mellem befordringsmidlerne ved tilbagerejse.
- c. Fragtmandsruten Sjorslev-Sjorslev station-Demstrup-Vium og tilbage.
Køres for tiden i entreprise af privat vognmand efter plan og for takster, fastsat af jernbanen.
- d. Fragtmandsruten Kjellerup-Vinderslev-Pederstrup-Mausing-Frederiksdal-Revl-Hauge-Broklus-Over Kærsholm-Bøgild-Kjellerup.
Køres for tiden af banen selv.

- e. Fragtmandsruten Knudstrup-Skræ-Hvam-Thorning-Vattrup-Ungstrup-Vattrup-Kjellerup og tilbage.
Køres for tiden i entreprise af privat vognmand efter plan og for takster, fastsat af jernbanen.
- 3. *Banen har forgæves søgt koncession* på omnibsruten Kjellerup-Thorning-Viborg.

Denne rute blev i sin tid overtaget af banen sammen med ruten Silkeborg-Kjellerup-Demstrup-Viborg, men blev, da banen søgte koncessionen fornyet fra 1. april 1951, af Trafikudvalget for Viborg amt tilbagegivet til rutens tidligere indehaver.

Andre omnibusruter end de foran nævnte har man ikke ment, det ville være økonomisk forsvarligt at drive af jernbanen, idet der ikke var basis for sådanne, med mindre de ved hjælp af en for befolkningen upåkrævet konkurrence til banen skulle eksistere på dennes bekostning.

4. *Mod banens protest er der uden samtidig ansøgning fra jernbanen givet koncession* på:

- a. Omnibusruten Hammel-Kjellerup (over Sall-Skorup-Horn-Svostrup-Serup og Resdal skole).
Banen modsatte sig denne rute, fordi den på det eneste stykke, hvor man skønnede, den kunne blive indtægtsgivende: mellem Lemming og Kjellerup, ville blive stærkt konkurrerende med banen til Kjellerup og på det sidste stykke tillige med banens omnibusrute Silkeborg-Kjellerup-Viborg. Iøvrigt havde banen, før ruten blev oprettet, givet løfte om omnibuskørsel mellem Svostrup og Lemming st. Det blev tilkendegivet, at man kunne tiltræde, ruten fik endestation ved Lemming st.
- b. Omnibusruten Kjellerup-Pederstrup-Silkeborg.
Denne rute har indtil foråret 1954 kun været trafikeret 2 gange ugentlig, men køreplanen er nu mod banens protest udvidet til to dobbeltture på alle hverdage og tre dobbeltture på søn- og helligdage. Ruten er en alvorlig konkurrent til banen og til banens omnibusrute Silkeborg-Kjellerup-Viborg; men banen har ikke hidtil ment det økonomisk forsvarligt at søge koncessionen, da den væsentligste del af rutens indtægt måtte berøves banens regnskab.

Alle øvrige ansøgninger om rutebilkoncessioner er, efter at banen har tilkendegivet sin negative holdning, blevet afslået.

I alle tilfælde, hvor jernbanen har haft andragende om koncession på fragtmandsruter til udtalelse, er andragendet blevet afslået af trafikudvalget. Men godsbefordringen besørges i stor udstrækning af illegale fragtmandsruter.

Til illustrering af vanskelighederne på dette område kan anføres et par eksempler:

- 1) Der har en årrække eksisteret en fragtmandsrute Thorning-Kjellerup-Silkeborg-Aarhus, som, fordi det anses for nytteløst, endnu ikke har haft spørgsmålet om kørselens lovlighed til bedømmelse, men som indehaveren med mellemrum – dog hidtil forgæves – har søgt legaliseret. *Banen har daglig godsudbringning fra Kjellerup station til det område, der betjenes af ruten, med to ture ugentlig.*
- 2) En anden og ret betydelig fragtmandsrute Kjellerup-Silkeborg-Aarhus, på hvilken vognmanden så vidt vides oprindeligt havde koncession, er, efter at fornyelse ikke kunne opnås, i mange år drevet uden koncession, og vognmanden har trods politiets rapporter kunnet fortsætte kørselen og søger nu ikke mere koncessionen fornyet. Ruten

besørger navnlig gods mellem Aarhus og Kjellerup, hvor jernbanen udbringer gods i fire ture daglig.

5. Der er etableret fast udbringning af gods fra Silkeborg, Kjellerup, Sjørlev og Rødkærbro stationer, dels med jernbanens egen bil og dels ved kontraherende vognmænds hjælp – jfr. oplysningerne foran under punkterne 2 c, d og e.

VII. DET VED BANEN ANSATTE PERSONALE.

Banen beskæftiger 14 fast ansatte tjenestemænd, hvis lønning i 1953/54 udgjorde inkl. tillæg og uniform 161.450 kr. samt i særlige ydelser 4.588 kr., ialt	166.038 kr.
I 1953/54 betalte banen 13.446 kr. i pensionsbidrag, 5.357 kr. i pensioner, 50.942 kr. i reguleringstillæg, ialt	69.745 –
Banens pensionsforpligtelse uden reguleringstillæg er forsikret i Danske Privatbaners Pensions- og Enkekasse af 1898.	
Banen beskæftiger en del ikke fast ansatte arbejdere i et antal arbejdsdage, der svarer til helårsarbejde for ca. 34 mand. Lønnen for disse udgjorde i 1953/54 inkl. tillæg, uniformer, særlige ydelser, ulykkesforsikringspræmie og feriepenge	270.000 –
I ulykkesforsikringspræmie er betalt for fast og løst personale ialt	2.600 –
Tilsammen ...	<u>508.383 kr.</u>

Af de foran nævnte 14 tjenestemænd er 8 ansat efter 1. april 1943.

5 tjenestemænd og 7 ekspeditricer er beskæftiget ved stationstjenesten.

5 mand af det løst antagne personale er udelukkende beskæftiget ved bildrift.

Af fast ansat personale er ingen udelukkende beskæftiget ved bildrift.

4 mand af såvel fast ansat som løst antaget personale er delvis beskæftiget ved bildrift med ialt ca. 50 % af deres samlede arbejdstid = ca. 2 mand i helårsarbejde.

Banens samlede pensionsudgift i driftsårene 1938/39, 1952/53 og 1953/54 har udgjort:

	1938/39	1952/53	1953/54
Pensionsbidrag	kr. 3.603	11.511	13.446
Pensioner	– 7.044	5.357	5.357
Reguleringstillæg	– 2.330	52.766	50.942
Ialt ...	<u>12.977</u>	<u>69.634</u>	<u>69.745</u>

VIII. TARIFFORHOLD.

Banens takster er i løbet af de sidste 15 år forhøjet nogle gange.

		1938/39	1953/54	
			Jernbanen	Omnibus-ruterne
Indtægten pr. personkm har været.....	øre	4,55	8,08	ca. 9,00
– – godstonkm – –	–	28,91	113,90	– 800,00
Middeltransportlængde for personer	km	15,5	15,5	– 21,00
– – gods	–	12,4	12,7	– 15,0

IX. TRAFIKTAL.

			Jernbanen	Omnibus- ruterne
Rejser	antal	1938/39	68.247	—
—	—	1952/53	212.516	67.986
—	—	1953/54	205.544	68.895
Personkm	—	1938/39	1.057.204	—
—	—	1952/53	3.310.967	1.470.000
—	—	1953/54	3.189.095	1.485.000
Personkm pr. banekm (vejkm)	—	1938/39	30.649	—
—	—	1952/53	95.970	29.400
—	—	1953/54	92.938	29.700
Gods	t	1938/39	11.671	—
—	—	1952/53	9.611	234
—	—	1953/54	8.230	235
Tonkm	antal	1938/39	145.050	—
—	—	1952/53	130.041	2.900
—	—	1953/54	104.680	3.000
Tonkm pr. banekm (vejkm)	—	1938/39	4.204	—
—	—	1952/53	3.769	58
—	—	1953/54	3.034	60

Fragtmandsruterne benyttes kun i meget begrænset omfang til anden befordring end jernbanegods under udbringning eller afhentning. Af denne årsag er der for disse ruters vedkommende ikke meddelt oplysninger under dette afsnit.

Det normalt højeste antal rejsende daglig (bortset fra spidsbelastning ved højtider og på helligdage) udgør i de to køreretninger inden for et tidsrum af to timer henholdsvis på hverdage ca. 140 og 165 og på søndage 200 og 220. Under spidsbelastning ved højtider henholdsvis 275 og 280 og på enkelte dage i sommerhalvåret 600–1000.

Banen har ingen særlig vigtig specialtrafik. De vigtigste godsarter har været:

	1938/39	1952/53	1953/54
Korn og foderstoffer	3.858	1.903	1.660
Træ og trævarer	486	413	799
Kartofler og rodfrugter	56	962	586
Smør og kød	1.408	419	246
Teglværksprodukter	—	89	232

Befordringen foregår i det væsentlige mellem på den ene side overgangsstationerne til statsbanerne og på den anden side banens forskellige stationer i daglig afvikling jævnt fordelt over hele året.

X. SAMLET ØKONOMISK OVERSIGT.

	1938/39	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54
Indtægt af personbefordringen, bane	48.143	257.825	257.611	267.140	257.695
Indtægt af personbefordringen, omnibus	—	150.862	141.508	132.489	133.454
At overføre:	48.143	408.687	399.119	399.629	391.149

	1938/39	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54
Overført:	48.143	408.687	399.119	399.629	391.149
Indtægt af godsbefordringen, bane	41.940	104.695	120.964	117.507	119.230
Indtægt af godsbefordringen, lastbil	—	24.358	25.789	23.357	23.537
Indtægt af postbefordringen ...	7.832	21.715	23.698	23.809	26.856
Andre indtægter	4.860	22.452	30.430	26.838	27.150
Samlet driftsindtægt	102.775	581.907	600.000	591.140	587.922
Driftsudgift, bane	160.218	557.393	631.838	693.709	687.283
— omnibus	—	159.668	162.558	139.961	141.632
Samlet driftsudgift *)	160.218	717.061	794.396	833.670	828.915
Driftsresultat *)	÷ 57.443	÷ 135.154	÷ 194.396	÷ 242.530	÷ 240.993
Afdrag på lån	1.310	—	—	—	—
Endeligt resultat *)	÷ 58.753	÷ 135.154	÷ 194.396	÷ 242.530	÷ 240.993

*) Herunder vedrørende bilmateriel og garager:

Renter	—	10.502	9.046	8.641	6.667
Afskrivning	—	32.512	34.241	35.342	35.342
Ialt		43.014	43.287	43.983	42.009

Fragtmandsruterne benyttes kun i meget begrænset omfang til anden befording end jernbanegods under udbringning eller afhentning. Af denne årsag er der for disse ruters vedkommede ikke meddelt oplysninger under dette afsnit.

For postens ekspedition på banens stationer har postvæsenet betalt for april måned 1954:

Sjorslev	489 kr.
Hindbjerg	191 —
Hinge	225 —
Lemming	469 —
Skæggær	410 —
Øster Bording	161 —
Lysbro	85 —
Ialt ...	<u>2.030 kr.</u>

Banens indtægt ved postbefordring i 1953/54 har udgjort 26.856 kr.

Statsbanernes indtægt har i 1952/53 været af gennemgående billetter — iflg. DSB's driftsberetning	139.341 kr.	
— blankobilletter	121.709 —	261.050 kr.
direkte ekspederet gods		215.515 —
Ialt ...		<u>476.565 kr.</u>

XI. BANENS STILLING I ØKONOMISK HENSEENDE.

Status pr. 31. marts 1954.

Aktiver:

Anlæg med spor, materiel, bygninger og inventar	kr. 4.226.961,30	
Kasse konto	—	2.656,14
Postgiro konto	—	11.283,06
Silkeborg Bank	—	12.876,10
Diverse jernbanestationer	—	11.159,54
Baneafdelingens lager	—	7.237,61
Maskinafdelingens lager	—	37.469,92
Afskrivningsfondens midler:		
Fonds	kr. 37.061,50	
Indskud i Kjellerup Bank	— 25.174,74	— 62.236,24
Lokomotivreparations- og nyanskaffelsesfondens midler:		
Indskud i Kjellerup Bank	—	3.735,80
Lokomotivreparation	—	13.098,57
Anskaffelse af rutebiler	kr. 204.771,18	
Afskrivning 1953/54	kr. 30.715,68	
— tidligere	— 122.862,72	— 153.578,40
— tidligere	—	51.192,78
Anskaffelse af lastbil	kr. 18.866,46	
Afskrivning 1953/54	kr. 2.829,96	
— tidligere	— 4.559,38	— 7.389,34
— tidligere	—	11.477,12
Garager	kr. 44.898,92	
Afskrivning 1953/54	kr. 1.795,96	
— tidligere	— 6.176,38	— 7.972,34
— tidligere	—	36.926,58
Modernisering i h. t. lov nr. 130 af ²³ / ₃ 1948	—	544.233,18
Påbegyndt ombygning af Triangelvogne	—	33.319,27
Drift af blinklyssignaler	—	21,71
Brovægt i Hinge	—	202,83
Deposito-konto	—	5.100,18
Mellemregnings-konto med driftsåret 1954/55	—	19.681,73
Balance ...	kr. 5.090.869,66	

Passiver:

Aktiekapital	kr. 4.226.961,30	
Kasse-kredit:		
Kjellerup Bank	kr. 818,29	
Handels- og Landbrugsbanken	— 29.404,56	— 30.222,85
Tilbagebetalt part for Thorningruten af indskud i Viborg rutebilstation	—	1.951,48
Afskrivningsfonden	—	62.236,24
Fond for lokomotivreparationer og nyanskaffelser	—	3.735,80
Staten, lån til lokomotivreparation mod pant i lokomotiv nr. 8	—	13.098,57
Modernisering i h. t. lov nr. 130 af ²³ / ₃ 1948:		
At overføre:	kr. 4.338.206,24	

	Overført:	kr. 4.338.206,24
Afholdt af afskrivningsfonden	kr. 26.400,00	
Bidrag fra staten	— 362.483,23	
— — kommunerne	— 155.349,95	— 544.233,18
Indbetalt af kommunerne til modernisering i h. t. lov nr. 130 af ²³ / ₃ 1948	kr. 156.000,00	
heraf anvendt	— 155.349,95	kr. 650,05
Indbetalt af kommunerne til eventuel fortsat modernisering	— 69.670,16	— 70.320,21
Danske Statsbaner		— 44.487,42
Überigtigede efterkrav		— 2.213,37
Efterkrav til girering		— 409,85
Deposito-konto		— 30.370,20
Mellemregnings-konto med driftsåret 1954/55		— 7.539,62
Vindings- og tabskonto: Driftsunderskud	kr. 240.992,85	
Indbetalt à conto	kr. 125.382,42	
Statstilskud 1952/53	— 168.700,00	— 294.082,42
		— 53.089,57
	Balance ...	kr. 5.090.869,66

De årlige driftsunderskud er hidtil dækket ved ubetingede tilskud fra de aktiehavende kommuner, og de senere år tillige ved tilskud fra staten.

Der foreligger kommunegaranti for banens drift indtil 1. april 1956.

Supplerende oplysninger.

SILKEBORG-KJELLERUP-RØDKÆRSBRO JERNBANE

Direktøren.

Silkeborg, den 28. september 1954.

PRIVATBANEKOMMISSIONEN AF 1954,
ministeriet for offentlige arbejder,
København.

I besvarelse af kommissionens forespørgsler i skrivelse af 24. september skal man oplyse:

1) <i>Jernbane:</i>	1952/53	1953/54
Antal rejser	212.516	205.544
— tons gods	9.631	8.230
Indtægt af personbefordringen	267.140 kr.	257.695 kr.
— — godsbefordringen	117.507 —	119.230 —
Samlet indtægt	435.294 —	430.931 —
2) <i>Ruteautomobiler:</i>		
Antal rejser	67.986	68.895
— tons gods	234	235

Indtægt af personbefordringen	132.489 kr.	133.454 kr.
— — godsbefordringen	23.357 —	23.537 —
Samlet indtægt	155.846 —	156.991 —

3) Lastbiler:

Antal tons gods	0	●
Indtægt af godsbefordringen	0 kr.	0 kr.

Driftsudgifterne:

Jernbane	693.709 kr.	687.283 kr.
Rutebiler	139.961 —	141.632 —
Lastbiler	0 —	0 —

Banen oppebærer ikke andel i driftsoverskud fra konkurrerende bilruter.

Statsbanernes samlede indtægt af personbefordringen i 1952/53 i forbindelse med herværende bane i retning til og fra statsbanerne (inkl. blankobilletter) har været 261.050 kr.

Til rådighed for banens drift står følgende kasse-kreditter:

Silkeborg Bank	200.000 kr.	
Handels- & Landbrugsbanken	100.000 —	
Kjellerup Bank	90.000 —	ialt 390.000 kr.

Pr. 1/3 1954 trukket kr. 17.346,75.

(Et forholdsvis lille beløb, fordi kommunerne forskudsvis indbetaler såvel egen som statens andel i driftsunderskuddet).

Renten af kasse-kreditterne har for året 1953/54 andraget kr. 1.350,48.

Ud af ovenstående kasse-kreditter er finansieret indkøbet af rutebiler, lastbil samt bygning af garager med ialt kr. 268.536,56 nedskrevet pr. 1/3 1954 til kr. 99.596,48 med en årlig afskrivning på kr. 35.341,60 og en renteudgift, der i året 1953/54 androg kr. 5.815,14.

Ærbødigst
Navn.

BILAG 41b.

**Oplysninger vedrørende postekspedition og postbefordring
findes i bilag 41 a, side 489.**

Silkeborg-Kjellerup-Rødkærsbro jernbane.

TRAFIKDIAGRAM.

